

24.3.2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Viite: HE 21/2026 vp

Asia: Asiantuntijalausunto koskien hallituksen esitystä työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä myös MaRa ry) kiittää valiokuntaa sille annetusta mahdollisuudesta.

Pääosin Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry pitää esitystä kannatettavana ja tarpeellisenä sekä katsoo, että siinä esitetyillä muutoksilla tullaan saavuttamaan esitykselle asetetut tavoitteet.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry toteaa, että esitetyt muutokset täyttävät kiskonnantapaisen työsyrynnän ja ihmiskaupan välissä olevan aukon rikoslaissa. Esitetty törkeä kiskonta työelämässä mahdollistaa puuttumisen törkeimpiin hyväksikäyttötilanteisiin, joista on aiemmin mahdollisesti jouduttu antamaan tuomio sellaisen pykälän perusteella, joka ei täydellisesti tilanteeseen sovi.

MaRa ry pitää järkevänä ja loogisena, että kiskontaa ja törkeää kiskontaa työelämässä koskevat esitetyt säännökset noudattelevat kiskonnan ja törkeän kiskonnan tunnusmerkistöä. Tunnusmerkistö on jo käytössä kotimaisessa oikeuskäytännössä ja näin ollen uusien säädösten soveltaminen tulee olemaan johdonmukaisempaa ja vaatii vähemmän tulkintaa kuin kokonaan uudenlaisen tunnusmerkistön säätäminen. Esitetty tapa on myös pitää lain systematiikan toimivana.

Vaikka esitystä voidaan pääosin pitää perusteltuna ja kannatettavana, tulisi rangaistus-säännösten lisääntyessä kiinnittää huomiota siihen, että kokonaisuus on kaikilta osin kohtuullinen. Perusmuotoisessa kiskonnassa työelämässä rangaistavaa on työntekijän heikkomman aseman hyväksi käyttäminen taloudellisen edun saavuttamiseksi. Valtaosa pykälässä esitetyistä tekijöistä on täysin asianmukaisia, mutta työntekijän ajattelemattomuutta tai tietämättömyyttä voidaan pitää kohtuuttomina määritteinä huomioiden, että kyse on rikosoikeudellisen rangaistuksen määrittämisestä. Nämä määritelmät viittaavat työntekijän mahdolliseen välinpitämättömyyteen, jolloin jonkinlainen vastuu työsuhteessa tapahtuneista virheistä pitää olla myös työntekijän puolella. Tilanteessa, jossa työnan-

taja tietoisena työntekijän väärinkäsityksistä hyödyntää asiaa saadakseen itselleen taloudellista etua, rangaistuksen määrääminen voi olla kohtuullista, mutta työnantajan tekojen tulee olla tahallisia. On myös huomattava määrä tilanteita, joissa työsuhteen molemmat osapuolet ovat tietämättömiä kotimaisen lainsäädännön tai työehtosopimusten vaatimuksista. Näissä tilanteissa toimitaan toki virheellisesti, mutta minkäänlaista tahallista suojeltavan oikeushyvän rikkomista ei tapahdu eikä rikosoikeudellisen vastuun asettaminen ole oikea tapa toimia, vaan kyse on ennemmin työntekijälle aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Työntekijän myötävaikutukseen liittyvien tekijöiden ei tulisi olla itsenäisiä rangaistavuuden arviointiin liittyviä määrittäjiä vaan niiden tulisi toimia tukena kokonais- ja tahallisuusarvioinnissa. Lainsäädännön perusteluissa tulee kiinnittää huomiota siihen, että tuomitsemiskynnys ei alene epätarkoituksenmukaisesti säädettäessä uusista rikosnimikkeistä vaan perusmuotoisen teon rangaistavuus pysyy nykyisellä tasollaan.

MaRa ry katsoo, että huomioiden muut vireillä olevat lainsäädäntöuudistukset (esim. viranomaisten oikeus luovuttaa tietoja muille viranomaisille), esitys parantaa merkittävästi viranomaisten ja tuomioistuinten toimintamahdollisuuksia työperäisen hyväksikäytön ehkäisemisessä. Esitys on hyvin perusteltu ja uudet sanktiot oikeasuhtaisia rikottuun oikeushyvään, ja esityksellä täytetään rikoslaissa ollut aukko työperäisen hyväksikäytön rangaistavuudessa. Esitetyt säännökset sopivat myös lain systematiikkaan ja terminologiaan erinomaisesti toisin kuin muut mahdolliset keinotekoiset rangaistusmääräykset.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Olli Varmo
työmarkkinajohtaja
p. 044 750 7683
olli.varmo@mara.fi

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttipahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.